

INFORMACIJA
o polaznim osnovama za realizaciju emisije državnih obveznica na
domaćem tržištu u 2025. godini

Predlogom Zakona o budžetu Crne Gore za 2025. godinu i Predlogom Odluke o zaduživanju Crne Gore za 2025. godinu, između ostalog definisano je da se: "Država u 2025. godini može zadužiti u iznosu do 900.000.000,00 eura za potrebe obezbjeđenja nedostajućih sredstava u 2025. godini, putem zaključenja kreditnih aranžmana sa međunarodnim finansijskim institucijama, sa domaćim i/ili inostranim bankama, kroz emisiju državnih zapisa i/ili obveznica na domaćem i/ili međunarodnom tržištu, kao i/ili zaključenjem bilateralnih ili drugih kreditnih aranžmana. Izuzetno od navedenog iznosa za zaduženje definisano je da se, Država u 2025. godini može dodatno zadužiti u iznosu do 500.000.000,00 eura za potrebe refinansiranja duga i stvaranja fiskalne rezerve za 2026. i 2027. godinu, putem zaključenja kreditnih aranžmana sa međunarodnim finansijskim institucijama, sa domaćim i/ili inostranim bankama, kroz emisiju državnih zapisa i/ili obveznica na domaćem i/ili međunarodnom tržištu, kao i/ili zaključenjem bilateralnih ili drugih kreditnih aranžmana." Imajući u vidu da su potrebe finansiranja budžeta za 2024. godinu u potpunosti obezbijedene, Ministarstvo finansija preduzelo je aktivnosti u vezi obezbjeđenja finansiranja budžeta u 2025. godini. Prema predlogu budžeta za 2025. godinu, za potrebe finansiranja u narednoj godini biće potrebno obezbijediti oko 1.140 miliona eura nedostajućih sredstava.

U skladu sa gore navedenim, Ministarstvo finansija već preduzima aktivnosti u vezi finansiranja budžeta za 2025. godinu, te je tokom četvrtog kvartala 2024. godine zaključilo kreditne aranžmane u okviru Zajma za razvojne politike – DPL u iznosu od 180,0 miliona eura, iz kojih će se sredsva koristiti za finansiranje budžeta u 2025. godini.

Ministarstvo finansija je nastavilo aktivnosti u pogledu obezbjeđenja nedostajućih sredstava za 2025. godinu, te je u skladu s tim prepoznalo potrebu da doprinese razvoju domaćeg tržišta hartija od vrijednosti i sprovede emisiju državnih obveznica na domaćem tržištu za stanovništvo, a nakon toga i za profesionalne investitore i druga pravna lica.

Ministarstvo finansija je tokom 2024. godine imalo intezivne razgovore na temu emisije državnih obveznica na domaćem tržištu sa Centralnom bankom Crne Gore, Komisijom za tržište kapitala, Centralnim klirinškim depozitarnim društvom (CKDD), poslovnim bankama i ostalim učesnicima tržišta hartija od vrijednosti. Nakon svih urađenih analiza, a posmatrajući iskustvo Republike Hrvatske koja je emisiju obveznica na domaćem tržištu sprovela tokom 2023. i 2024. godine, zaključeno je da emisiju državnih obveznica primarno treba sprovesti vanberzanski kroz mrežu poslovnih banaka u Crnoj Gori, tako što će se upis državnih obveznica vršiti na šalterima poslovnih banaka, i na taj način pojednostaviti cijeli proces odnosno obezbijediti što veća dostupnost upisa državnih obveznica.

Planirano je da se upis državnih obveznica sprovede u dva kruga, i to prvi krug za stanovništvo, odnosno fizička lica (punoljetni državljani Crne Gore i potencijalno punoljetni strani državljani koji su rezidenti Crne Gore), i drugi krug za profesionalne investitore i druga pravna lica, u slučaju da cjelokupna emisija nije upisana u prvom krugu.

Uzimajući u obzir prethodno navedeno, Ministarstvo finansija je pokrenulo pregovore sa svim poslovnim bankama u Crnoj Gori i, nakon konačno dogovorenih uslova sa bankama, Ministarstvo finansija će zaključiti ugovore o saradnji u cilju realizacije navedenog procesa.

Takođe, u cilju pravne sigurnosti i transparentnog sprovođenja postupka vanberzanske emisije državnih obveznica na domaćem tržištu, Ministarstvo finansija je dobilo i mišljenje Komisije za tržište kapitala, u kojem se ukazuje na sljedeće: „U slučaju izdavanja obveznica od strane države Crne Gore u skladu sa izuzetkom iz člana 93 stav 1 tačka 2 Zakona o tržištu kapitala, Komisija nije nadležna za utvrđivanje načina i procedura sprovođenja samog postupka izdavanja obveznica, pa samim tim ne daje odobrenje za navedeni postupak, niti izdaje saglasnost na Prospekt“. Ministarstvo finansija je dobilo mišljenje i od strane Centralno klirinško depozitarnog društva (CKDD) koje, uzimajući u obzir prethodno pomenuto mišljenje Komisije za tržište kapitala, glasi: „Uzimajući u obzir navedeno, ako Država Crna Gora izdaje obveznice bez sačinjavanja prospekta, CKDD-u nije potrebno dostavljati Rješenje Komisije o odobrenju prospekta za javnu ponudu, kao ni Rješenje Komisije o utvrđivanju uspješnosti emisije finansijskih instrumenata, već samo odgovarajuću Odluku Vlade Crne Gore, uz ostalu navedenu dokumentaciju“.

Kako bi cijeli proces protekao što transparentnije, Ministarstvo finansija je započelo aktivnosti u cilju pripreme potrebne dokumentacije u pogledu realizacije emisije državnih obveznica na domaćem tržištu, a koji obuhvata utvrđivanje procedure o postupku emisije i načinu upisa državnih obveznica na domaćem tržištu, predloga odluke o emisiji državnih obveznica na domaćem tržištu, javnog poziva i ostale prateće dokumentacije. Nakon konačno utvrđenih uslova, Ministarstvo finansija će Vladi Crne Gore dostaviti predlog odluke o emisiji državnih obveznica na domaćem tržištu, koja će sadržati sve neophodne elemente kao što su ročnost, kamatna stopa, datum emisije, minimalan iznos uplate, način isplate kupona itd., a koja će predstavljati polazni dokument na osnovu kojeg će biti objavljen javni poziv za upis državnih obveznica na domaćem tržištu.

Cilj Ministarstva finansija je da doprinese razvoju domaćeg tržišta hartija od vrijednosti, budući da je prethodni period karakterisao manjak interesovanja i pažnje razvoju instrumenata za unapređenje domaćeg tržišta kapitala, kao i da omogući stanovništvu – fizičkim licima da plasiraju višak likvidnih sredstava po povoljnijim uslovima nego što je to slučaj kod poslovnih banaka. Imajući u vidu visok nivo depozita stanovništva kod poslovnih banaka planirana emisija u iznosu od 50 miliona eura sa rokom dospjeća od dvije godine neće uticati na njihovu likvidnost.

Na kraju, Ministarstvo finansija napominje da su Predlog Zakona o budžetu Crne Gore za 2025. godinu i Predlog Odluke o zaduživanju Crne Gore za 2025. godinu u proceduri usvajanja te su samim tim podložni promjenama. Međutim, predloženim zaključcima se predviđaju samo polazne osnove kako bi Ministarstvo finansija moglo da uđe u proceduru pregovaranja i priprema te kako bi, u trenutku kada navedena akta budu usvojena, moglo bez odlaganja da se pristupi samoj emisiji obveznica u skladu sa ovlašćenjima i ograničenjima propisanim Zakonom o budžetu Crne Gore za 2025. godinu i Odlukom o

zaduživanju Crne Gore za 2025. godinu, te na osnovu posebne odluke Vlade Crne Gore u skladu sa navedenim aktima.

Ministarstvo finansija Informaciju i predlog zaključaka na osnovu iste dostavlja Vladi Crne Gore u skladu sa Zakonom o budžetu i fiskalnoj odgovornosti, kako bi Vlada Crne Gore bila upoznata sa planiranim aktivnostima i odobrila polazne osnove za sprovođenje cjelokupne procedure emisije državnih obveznica.